

Arbejds miljø ved håndtering af kvæg

FORORD

Pjecen om arbejdsmiljø ved håndtering af kvæg er udarbejdet for Jordbrugets Arbejdsmiljøudvalg, Bar Jord til Bord i samarbejde med Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret.

BAR Jord til Bord er sammensat af repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter og er oprettet i henhold til Arbejdsmiljøloven. Rådet har blandt andet til opgave at informere og vejlede om arbejdsmiljøforhold.

Jordbrugets Arbejdsmiljøudvalg, BAR Jord til Bord er et permanent udvalg. Udvalget beskæftiger sig med arbejdsmiljø inden for brancherådene landbrug, skovbrug, gartneri og anlægsgartneri. Udvalgets sammensætning, formål og op-

gaver fremgår af BAR Jord til Bords hjemmeside www.barjordtilbord.dk.

Arbejdstilsynet har haft materialet til gennemsyn og finder, at indholdet er i overensstemmelse med arbejdsmiljøloven. Arbejdstilsynet har alene vurderet materialet, som det foreligger, og har ikke taget stilling til, om det dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.

For Jordbrugets Arbejdsmiljøudvalg:

Johnny Ulf Larsen, Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere
Vagn Henriksen, Fagligt Fælles Forbund

KOLOFON

Udgiver: BAR Jord til Bord
Forfatter: Inger Dalgaard
Dansk Landbrugsrådgivning,
Landscentret, Dansk Kvæg
Layout: Marianne Sørensen
Dansk Landbrugsrådgivning
Tryk: GP Tryk, Grenå
Oplag: 1. oplag, april 2008
ISBN: 978-879-1073-410
Varenr.: 142043

INDHOLD

FLYTNING AF DYR KAN BLIVE DYRT 4

Flytning er uvant for dyrene, hvorfor de kan reagere uforudsigeligt. For at undgå arbejdsskader, er der en række forholdsregler, du skal tage. Vær for eksempel venlig mod dyrene, men samtidig konsekvent og forudsigelig. Læs mere ...

HVEM BEHANDLER HVEM? 8

Malkning, inseminering, hjælp til kælvning, klovbeskæring, dyrlægebehandling og andre undersøgelser er helt almindelige behandlinger i en malkekvægsbesætning. Der er nok at være opmærksom på, læs mere ...

SIKKERHED FREMFOR HURTIGHED..... 12

En sikker arbejdsplads er en forudsætning for et godt arbejdsmiljø. Det er arbejdsgiveren, der er ansvarlig for sikkerheden på bedriften. Arbejdsgiveren skal sørge for at de enkelte opgaver udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. Læs mere ...

BYG ARBEJDSSIKKERHED IND I STALDEN.. 16

Inventaret i malkestalden skal sikre, at malkeren er beskyttet mod for eksempel spark fra koen samt sikre, at koen står rigtigt på malkepladsen. Meget inventar udgør en risiko for, at malkeren kan få en hånd eller en arm i klemme. Ulykker kan undgås, hvis man sørger for den rigtige indretning. Læs mere ...

FLYTNING AF DYR KAN BLIVE DYRT

Både økonomisk og menneskeligt!

Det er altid forbundet med fare at flytte dyr. Situationen er uvant for dyrene, som derfor **reagerer uforudsigeligt**. Det fører let til farlige situationer og risiko for klem-/brudskader for de medarbejdere, der håndterer dyrene.

Og risikoen er faktisk voksende i takt med danske kvægbesætningers tiltagende størrelse og automatisering. Begge dele betyder, at hver ko får stadig færre minutters menneskelig kontakt pr. dag.

Samlet set bliver dyrene **mindre tilidsfulde og mere stressede**, når de skal flyttes eller på anden måde håndteres – til skade for deres egen velfærd, produktionsresultater og i

værste fald de mennesker, der passer dem. Det kan blive dyrt, både menneskeligt og økonomisk.

- Det er altid farligt at flytte dyr.
- Flytning er uvant for dyrene.
- Dyrene reagerer uforudsigeligt.
- Ansatte risikerer skader.

Vidste du, at:

- Løsgående kvæg i flok bliver urolige, når mennesker blander sig.
- Kvæg kan huske ubehagelige oplevelser. De kan for eksempel forbinde dyrlægens grønne kittel med en ubehagelig indsprøjtning.
- Dyr, som udsættes for slag eller spark, bliver nervøse og urolige, når mennesker nærmer sig.

4

Nærkontakt er ikke uden risiko.

Drivgang gør det let at flytte dyr i flok.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk Landbrugs Medier

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Drivgang mellem to rækker fællesbokse.

FLYTNING AF DYR KAN BLIVE DYRT

Flytning set med koens øjne

"Du bliver indfanget, adskilt fra flokken og måske ført i grime, hvad du aldrig har prøvet før. De mennesker, der vil flytte dig, har du måske aldrig set før, og luften er fuld af høje, ukendte lyde. Og så er gulvet tilmed glat".

Alt i alt maksimal stress, der kan gøre selv den bedste ko nervøs – og dermed uberegnelig. Derfor er der god grund til at følge nogle **enkle forholdsregler**, der skaber sikre og trygge rammer for mennesker og dyr.

FAKTA

Prisen på en arbejdsulykke

En "typisk" arbejdsulykke koster 31.500 kr. og en alvorlig 85.500 kr.

Med 500 skadestuebehandlede ulykker i 2006, forårsaget af dyr, bliver det til mange penge.

Tallene dækker kun de synlige omkostninger. Undersøgelser viser, at skjulte omkostninger (produktionstab og menneskelige omkostninger) typisk er større end de synlige.

6

Køer på græs hentes hjem til malkning to gange dagligt.

Indfangning på græs, giver ofte farlige nærkontaktsituationer.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Foto: Jens Tønnesen, Dansk Landbrugs Medier

Undgå personskade – forholdsregler beskytter dig!

- **Undgå grime.** Indret stalden med låger og drivgange, så dyrene i deres eget tempo samt uden tvang og grime, kan flyttes rundt i stalden.
- **Hav god plads** i staldsystemet. Dyrene skal flyttes i god tid og ikke i sidste øjeblik – for eksempel før en kælvning.
- **Saml dyr** som skal forlade stalden, i en udleveringsboks. Så kan de flyttes i god tid før vognmanden kommer, uden et stressende tidspres.
- **Dæmp stemmen** og behandl dyrene med tålmodighed.
- **Vær altid to personer** om at flytte dyr, hvis noget skulle gå galt.
- **Flyt dyrene flokvis** for at opretholde den stabile rangorden.
- **Etablér drivgange** både internt i stalden, imellem bygninger og ud til græsmarkerne.
- **Tæm kalvene** gennem nogle få minutters daglig, positiv kontakt. Det gør siden hen de voksne dyr omgængelige og lettere at håndtere.
- **Vær venlig, konsekvent og forudsigelig.** Tal til dyrene og berør dem – men på deres præmisser. De skal kunne se og snuse til dig, inden du håndterer dem.

Kalvene skal tæmmes, det gør dem omgængelige som voksne.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Undgå tunge løft, brug en kalvevogn til flytning af spædkalve.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

HVEM BEHANDLER HVEM?

Inseminering, undersøgelse, kælvning, klovbeskæring...

Almindelige behandlinger kan være ubehagelige og nogen gange også smertefulde for dyrene. Derfor skal man regne med, at dyrene reagerer - dels på den **uventede smerte**, og dels på **forventningen om ubehag** eller smerte.

Fanggang til behandling

Køer, der skal behandles eller undersøges, kan fikses i et fanggitter eller i en fanggang, hvor der er **fri adgang til behandling både for-**

fra og bagfra. (Maksimum 30 minutter i fanggang uden adgang til foder, vand og hvile).

Kort adskillelse = mindre stressede dyr

Dyr behandles i reglen enkeltvis. Det vil sige, at de skal **skilles fra flokken** og ofte fikses, mens behandlingen gennemføres. Da dyrene er vant til at være løsgående og i flok, er det en meget uvant og stressende situation. Hvis separationen tilmed foregår i et andet staldsystem, for eksempel en gammel bindestald, forstærker de ukendte om-

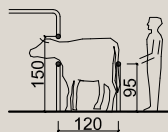
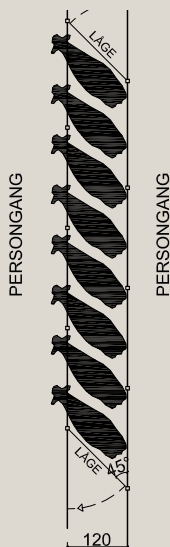
8

Køer, som skal behandles, kan med fordel separeres fra ved udgangen fra malkestalden.

Fanggang til behandling af dyr umiddelbart efter separering. Der er fri adgang til behandling både forfra og bagfra.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

FANGGANG

Kilde: Indretning af stalde til kvæg, danske anbefalinger, 4. udgave 2005

givelser dyrets stress. Derfor bør **separation af enkelt dyr være kortvarig og i nærheden af andre dyr.**

Det vil gøre dem mindre nervøse. Separationsområdet kan med fordel indrettes i et område af dyrenes normale hvileareal, som kortvarigt skilles fra, gerne sammen med enkelte andre dyr fra flokken.

- Adskil et dyr så kort tid som muligt fra flokken.
- Lad det fraskilte dyr være nær ved flokken.
- Behandling i kendte omgivelser anbefales.

Indbygget sikkerhed

Man bør indrette stalden, så den giver bedst mulig sikkerhed for de personer, som jævnligt er i nærkontakt med dyrene for eksempel med insemineringsboks, fanggang til behandling/undersøgelse, kælvningsboks og klovbeskæringsboks.

INSEMINERING

Insemineringsboks

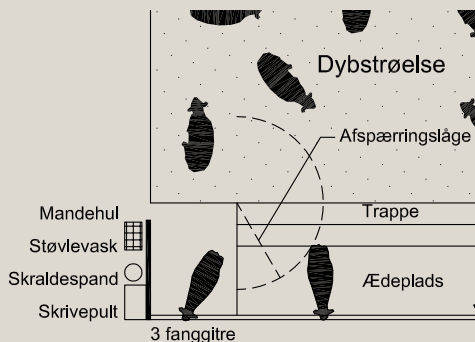
I insemineringsboksen skal koen eller kvien let kunne fikseres for eksempel i et fanggitter. Inseminøren skal kunne stå i den **rette arbejds højde.**

Inseminørens ønsker

- Kvier skal vendes til omgang med og berøring af mennesker gennem opvæksten.
- Køer og kvier skal være fikseret, når de skal insemineres.
- Der må ikke være andre løsgående dyr i boksen.
- Der skal være let adgang til og fra dyrene, gerne via et mandehul.
- Ko og inseminør skal stå i samme niveau.

Insemineringsboks til kvier på dybstrøelse med kort ædeplads.

Hold kvieflokken på afstand med en tråd, når du inseminerer kvier på fold.

HVEM BEHANDLER HVEM?

Kælvningsboks

Køer søger naturligt væk fra flokken, når de skal kælte, derfor skal køer kælte i en kælvningsboks, hvor de går alene.

Kælvningsboksen skal indrettes, så det er let at fiksure koen, hvis der bliver brug for fødselshjælp. Det kan for eksempel ske med et sikkerhedsfanggitter samt nogle låger, som bruges til at lede koen i fanggitteret med, hvorefter de fjernes igen.

Det er vigtigt, at der er gode pladsforhold for personer, der skal hjælpe i boksen.

Husk også at der skal være let adgang for personer til kælvningsboksen for eksempel via et mandehul eller en énhåndsbetjent låge. Det er også en fordel, at der er bord, hånd- og støvlevask i umiddelbar nærhed af kælvningsboksen.

10

Mål på kælvningsboks

Areal, minimum, m ²	12,0
Boksbredde og -længde, minimum, meter	3,0
Højde af bokssider, minimum, meter	1,3

Kilde: Indretning af stalde til kvæg, danske anbefalinger, 4. udgave 2005

Det er vanskeligt at give fødselshjælp i en fælles kælvningsboks med dybstrøelse.

Sørg for at koen er fikseret, inden fødselshjælpen påbegyndes.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Foto: Jens Tønnesen, Dansk Landbrugs Medier

KLOVBESKÆRING

Klovbeskærerens ønsker:

- Undlad klovbad umiddelbart før klovbeskæring.
- Gode tilkørselsforhold til stalden.
- Ingen strøning/gylleomrøring, mens der klovbeskæres.
- Uhindret adgang til arealet, hvor beskæringen skal foregå. (min. 1,6 meter i bred og uden større niveauforskelle).
- Gode pladsforhold ved klovbeskæringsområdet.
- Let tilgængelig el: 380 volt og min. 16 ampere og HFI-relæ.
- God belysning.
- Mulighed for opdeling af dyr før og efter behandling.
- Vaskeplads og spuleslange til vask af klovbeskæringsboksen efter brug.
- Håndvask og støvlevask nær beskæringsområdet.

FAKTA

Almindelige behandlinger på en malkekvægsbedrift:

- Malkning
- Inseminering
- Hjælp til kælvning
- Øremærkning
- Afhorning
- Vejning
- Klovbeskæring
- Dyrlægebehandling/undersøgelse

Vær opmærksom på:

- At der er sikre og trygge rammer for både mennesker og dyr.
- At dyr påvirkes af de forskellige behandlinger og kan reagere overraskende.

Klovbeskæring i en del af køernes normale gang-areal giver dyrene større tryghed.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk Landbrugs Medier

Dyrlægen risikerer at blive klemt, væltet eller trådt på, når en ko skal behandles mellem løsgående køer.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk Landbrugs Medier

SIKKERHED FREM FOR HURTIGHED

Sikkert arbejdsmiljø er en ledelsesopgave. Og "plejer" er ikke sikkert nok. Arbejdsmiljøet skal sættes i system med klare aftaler og regler.

"Plejer" er ikke sikkert nok!

Når dagen starter, går vi ud og gør dagens arbejde, og vi gør "som vi plejer". De fleste tænker ikke meget over, hvordan de udfører det arbejde, som de gør hver dag og måske har gjort i årevis. Men "plejer" er ikke sikkert nok. Derfor skal **arbejdsmiljøledelsen** sættes i **system**.

Lav klare aftaler

- Lederen skal udstikke sikkerhedsregler for de enkelte arbejdsopgaver.
- Lederen skal tydeligt oplyse, hvilke aftaler og regler der gælder.
- Det er ledelsens pligt at sikre, at reglerne bliver overholdt, selvom de er tidskrævende og besværlige at udføre – og nogle fristes til at springe dem over.
- Lederen er ansvarlig for sikkerheden på bedriften.
- Alle, der arbejder på bedriften, skal kende sikkerhedsaftalerne, også insemiøren og klovbeskæreren.
- Lederen skal selv være det gode eksempel.

12

Arbejdsgiver instruerer ansatte i en opgave.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk LandbrugsMedier

Det kræver både øvelse og god instruktion at manøvrere minilæsseren på gangene.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk LandbrugsMedier

Alle skal lave en arbejdspladsvurdering (APV)

Alle landbrug med ansatte skal lave en arbejdspladsvurdering (APV).

APV'en skal beskrive de **risikoområder**, der findes i arbejdsmiljøet, samt indeholde en plan for løsning heraf. Arbejdstilsynet har lavet tjekskemaer til landbrug, der kan bruges som udgangspunkt for udarbejdelse af APV'en. De kan findes på **Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk** under Information.

En vigtig del af APV'en er at få kortlagt, hvilke opgaver der har væsentlig betydning for arbejdsmiljøet. Derfor skal **medarbejderne delta-ge aktivt** i at finde, synliggøre og beslutte, hvor der kan opstå kritiske situationer. Der kan for eksempel være behov for aftaler i forbindelse med:

- Orden og oprydning.
- Flytning og behandling af dyr.
- Betjening af maskiner.
- Håndtering af kemiske produkter.
- Brug af personlige værnemidler.

Herefter udarbejdes handlingsplaner med forslag til løsninger og forbedringer af forholdene. Det skal også besluttes, hvordan man følger op og gennemfører kontrol, samt hvordan man når de aftalte mål.

Følg op!

Medarbejderne skal inddrages i arbejdet omkring sikkerheden. Det er et lovkrav og det giver **ejerskab**, at alle følger bedriftens sikkerhedsforskrifter. Det vil typisk være én gang om året, hvor man gennemgår og evaluerer, om reglerne og aftalerne fungerer efter hensigten. Sker det ikke, skal det have **konsekvenser**, for eksempel i form af en advarsel. Ligesom god adfærd honoreres med for eksempel bowling til alle!

Ved kaffebordet diskuteres og evalueres sikkerhedsaftaler og arbejdsrutiner.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk LandbrugsMedier

En god instruktion kan sikre arbejdssikkerheden for nye medarbejdere.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk LandbrugsMedier

SIKKERHED FREM FOR HURTIGHED

Hvis man som ansat eller ejer ikke før har tænkt over sikkerheden ved de enkelte arbejdsopgaver, kan man sætte fokus på sikkerheden i dagligdagen ved at stille spørgsmålet:

Hvordan løser vi denne opgave sikkert? Det giver også anledning til at diskutere med de ansatte, hvordan man opnår høj sikkerhed og høj effektivitet samtidig.

Sæt fokus på forebyggelse

Fokus på forebyggelse og registrering af ulykker og lignende hændelser reducerer antallet af ulykker.

Det er et lovmæssigt krav i APV'en at vurdere, om sygefravær har tilknytning til arbejdsmiljøet på bedriften.

Arbejdsulykker og arbejdsskader skal registreres, og det er en god ide også at registrere Tæt-På-Hændelser.

Registreringer til brug ved anmeldelse og forebyggelse:

- Anmeldepligtige ulykker. Dem, der medfører sygefravær på én dag og derover.
- Sygefravær med tilknytning til arbejdet.
- Plasterskader.
- Tæt-på-hændelser.
- Tid siden sidste ulykke.

Det er naturligvis også vigtigt for **forebyggelse af ulykker**, at medarbejderne sikres de færdigheder, der er nødvendige, for at de kan udføre deres arbejde. Man skal have certi-

Kendskab til dyrenes adfærd og signaler gør det mere sikkert at færdes blandt dyrene.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk LandbrugsMedier

Instruktion i brug af nye maskiner øger sikkerheden og trygheden for medarbejderen.

Foto: Jens Tønnesen, Dansk LandbrugsMedier

fikat til betjening af trucks og have gennemført et kursus for at udføre svejsearbejde.

Tekniske hjælpemidler, der sikrer arbejdsmiljøet, skal vedligeholdes, så de fungerer efter hensigten. For eksempel **nødstop** ved fodringssystemet eller endestop ved udmugningsanlægget.

Brugsanvisninger og anvisninger om betjening af maskiner og udstyr skal være let tilgængelige. Det vil sige, at de skal placeres på tavler eller i mapper lige dér, hvor de skal bruges. Brugsanvisninger skal være på dansk.

Positivt og trygt arbejdsmiljø

En sikker arbejdsplads er en forudsætning for et godt arbejdsmiljø.

De ansattes viden om, at deres arbejdsgiver tænker på deres sikkerhed, viser, at arbejdsgiveren bekymrer sig om deres velbefindende.

FAKTA

En arbejdspladsvurdering (APV) skal indeholde

- Kortlægning af virksomhedens arbejdsmiljøforhold.
- En beskrivelse af eventuelle problemer.
- En prioritering af de kortlagte forholds vigtighed for arbejdsmiljøet.
- Planer for forbedringer med præcisering af hvordan, hvornår og af hvem de skal gennemføres.
- Samt opdateres, når der sker ændringer, der har betydning for arbejdsmiljøet og mindst hvert 3. år.

På Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk finder du alle relevante bekendtgørelser og vejledninger samt tjekskemaer.

Manglende afskærmning af maskiner kan være livsfarligt.

Foto: Dansk Landbrugsrådgivning

Gode arbejdsrutiner og skift mellem opgaver slider mindre på kroppen.

Foto: Dansk Landbrugsrådgivning

BYG ARBEJDSSEKURHED IND I STALDEN

Mange ulykker i stalden kan undgås, hvis man sørger for den rigtige indretning.

Separationsafdeling er nødvendig for sikkerheden

En separationsafdeling er nødvendig for at arbejde sikkert, når køerne skal behandles. Et separationsafsnit skal planlægges og indrettes som en naturlig del af stalden. Vær særlig opmærksom på tilstrækkelig **stor kapacitet og fikseringsmulighed** af dyrene.

16

Har man ikke en separationsafdeling, er man nødt til at behandle køerne der, hvor de kan fikseres, for eksempel i malkestalden eller i en sengebås. Begge steder er uegnede til behandling.

I malkestalden er der for lidt plads, og dermed risiko for at komme i klemme mellem ko og inventar. Samtidig risikerer man, at koen får en negativ oplevelse i malkestalden og efterfølgende ikke vil gå frivilligt derind.

I sengebåsen skal koen bindes, men det er ikke alle køer, som frivilligt går med til det. I øvrigt står behandleren 20-25 cm lavere end koen, hvilket giver en dårlig arbejdsstilling hvor især **arme og skuldre belastes**. Samtidig har de øvrige køer fri adgang til at deltage i behandlingen, hvilket sjældent er en fordel.

Hverken i malkestalden eller sengebåse er der plads til at medbringe nødvendigt udstyr.

Indbygget vægt i kødkvægsstald. Dyrene drives igennem vægten fra boks til boks.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Dobbelt overdækket drivgang til og fra malkecenteret.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Malkeinventaret kan give skader

Set fra malkegraven er der meget inventar mellem ko og malker. Inventaret skal sikre, at koen står rigtigt på malkepladsen samt beskytte malkeren for eksempel mod spark. Men inventaret udgør også en risiko for, at malkeren får en hånd eller en arm i klemme mellem koen og inventaret. Dårligt udsyn kan betyde, at malkeren må stå i en akavet stilling, mens han malker med belastning af ryggen til følge.

Mange indvendige karruseller kan malkeren ikke forlade under malkningen, fordi der ikke er lavet hverken tunnel under eller gangbro over karrusellen. Malkeren skal således **kravle igennem en koplads** i karrusellen for at komme ind og ud, også når det er nødvendigt at hente de sidste køer til malkning.

Når malkestalden skal vaskes efter malkning, er en stor vandslange me-

FAKTA

Krav til indretning af separationsafdeling

- Let at fange og fikser alle dyr i afsnittet samtidigt - for eksempel i et fanggitter.
- Plads til fiksering af alle dyr i afsnittet samtidigt.
- Hensigtsmæssige arbejdsstillinger for dyrlæge og inseminør (undgå niveauforskelle og små passager).
- Let udgang for personer - for eksempel mandehul eller én-håndsbetjent låge.
- Plads til diverse udstyr i umiddelbar nærhed af separationsboksen, samt skrivepult, skraldespand, hånd- og støvlevask.

Mandehul med støvlevask giver let adgang for personer.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Med orden i redskaber og sikkerhedsudstyr, er det let at finde tingene, når man skal bruge dem.

Foto: Dansk Landbrugsrådgivning

BYG ARBEJDSIKKERHED IND I STALDEN

get velegnet. Desværre ligger slangen ofte og flyder på gulvet mellem malkningerne, og udgør dér en risiko for, at malkeren snubler over den. Vandslanger skal altid rulles op, så de ikke ligger i vejen.

Undgå glatte gangarealer og dårlige låger

Gangarealer i kvægstalde kan være både fugtige og glatte. Derfor er der risiko for at falde, når man færdes på køernes gangarealer, for eksempel i forbindelse med opsamling til malkning, reparationsarbejde eller når en ko skal indfanges. Personskader ved indfangning kan reduceres ved at indrette **drivgange** med skridsikkert underlag, så dyrene kan flyttes roligt og sikkert.

Indfangning og flytning af dyr er ensbetydende med at åbne og lukke mange låger. Alle låger er tunge, og mange går trægt og er vanskelige at åbne og lukke. Håndtering af disse låger belaster arme og skuldre meget, og samtidig er der risiko for at få fingrene i klemme. Derfor er det vigtigt, at bruge tid på at vedligeholde låger, samt sikre hensigtsmæssig indretning.

Husk flugtveje – også i boksene

Personer, der færdes blandt dyrene, skal altid have mulighed for hurtig flugt, hvis det skulle blive nødvendigt. **”Mandehuller”** er efterhånden udbredt i mange kvægstalde. De findes primært mellem dyrenes opholdsområder og foderbordet, men er desværre ofte glemt i separations-, kælvnings- og sygebokse.

18

Adgang til kælvningsboks via énhåndsbetjent låge, her er også plads til at medbringe nødvendigt udstyr.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Dobbelt mandehul giver hurtig adgang til køernes gangareal.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Teknisk udstyr skal være CE-mærket

Ved køb af udstyr og inventar til stalden skal du være opmærksom på arbejdsmiljøforhold som for eksempel sikkerhed, ergonomi og støj. Derfor er det vigtigt at vide, at det mekaniske udstyr, du køber, er praktisk og sikkert at bruge.

Skærme og andet sikkerhedsudstyr kan være uheldigt udformet, så det er besværligt at arbejde med eller går i stykker ved almindeligt brug. Vurder derfor om sikkerhedsforanstaltningerne kan holde og fungere til dit brug på din bedrift.

Fejl og mangler er forhandlerens ansvar, men alligevel er det ofte uklart, hvem der skal betale for udbedring. Inden du køber et teknisk hjælpemiddel, skal du forlange, at leverandøren mindst udbedrer de sikkerhedsmæssige mangler, som du finder på det mekaniske udstyr.

FAKTA

- Der skal være en tunnel under eller en gangbro over en indvendig malkekarrusel, så malkeren kan komme ind og ud.
- Vandslangen skal rulles op eller ligge et sted, hvor den ikke er i vejen for malkeren.
- Skridsikre gulve sikrer både dyr og mennesker et sikkert fodfæste, når de færdes på fugtige gulve.
- Vedligehold jævnligt alle låger, så de er lette at åbne og lukke. Det reducerer belastningen af skuldre og arme meget.
- Husk at der også skal være mandehuller/flugtveje i separations-, kælvnings- og sygebokse.
- Vær opmærksom på fejl og mangler ved indkøb af hjælpemidler.

Drivgang parallelt til køernes gangareal holdes ren med skraberobot.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Separationsboks med sengebåse og adgang til foderbordet.

Foto: Inger Dalgaard, Dansk Kvæg

Jordbrugets Arbejdsmiljøudvalg
Torsøvej 7
8240 Risskov
Mail: barjordtilbord@jordbruget.dk
Telefon: 87 40 34 00

Arbejdstagersekretariatet
Kampmannsgade 4
1790 København V
Mail: barjordtilbord@3f.dk
Telefon: 88 92 09 91

SE MERE PÅ WWW.BARJORDTILBORD.DK